

Αρχιτεκτονική Τοπίου

Διδάσκων: Ιωάννης Τσαλικίδης

Συνεργάτες: Ελένη Αθανασιάδου
Μαρία Λιονάτου
Ευθύμης Χαραλαμπίδης
Βασίλης Χαριστός

Τμήμα Γεωπονίας

Σχολή Γεωπονίας, Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Πρόγραμμα Επικαιροποίησης Γνώσεων Αποφοίτων ΑΕΙ (ΠΕΓΑ)

«Αστικές Αναπλάσεις & Πράσινος Σχεδιασμός»

Γ' Κύκλος / εαρινό εξάμηνο 2014 - 2015

Αρχιτεκτονική Τοπίου

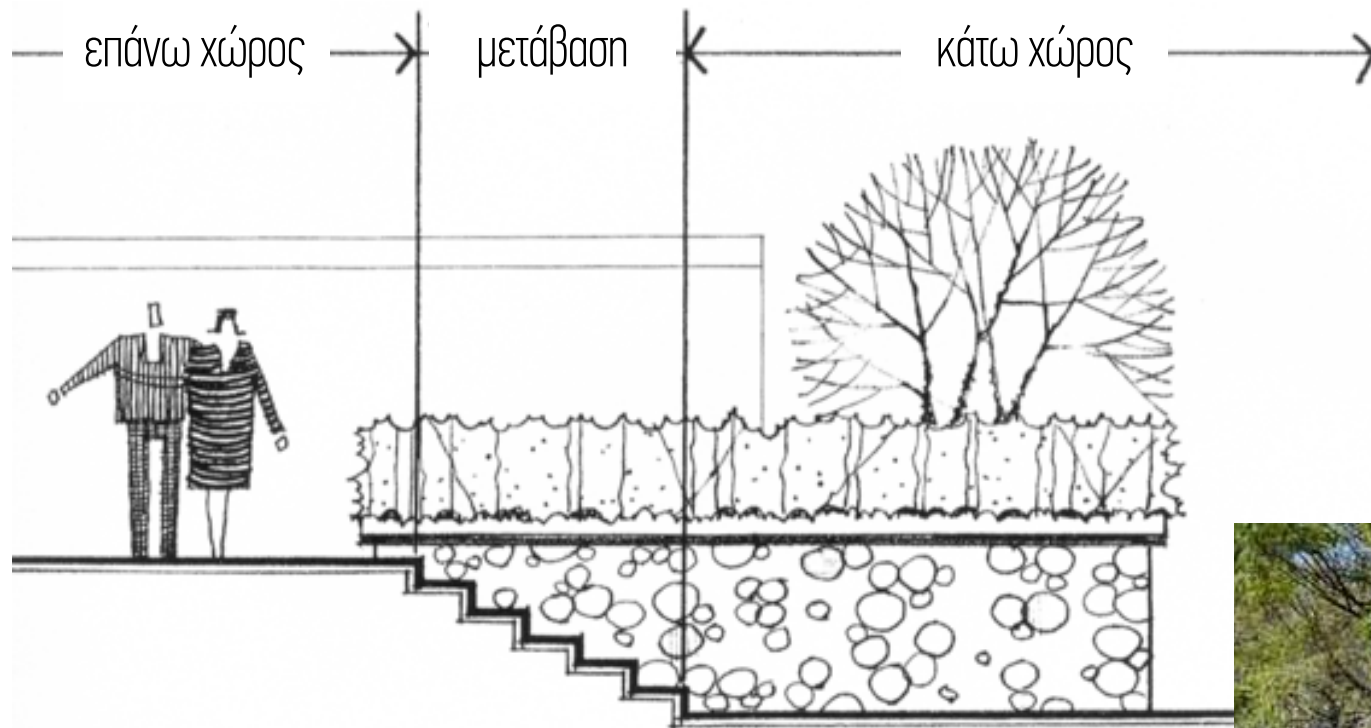
Z.

Κατασκευαστικά στοιχεία, υδάτινο
στοιχείο και φωτισμός στο σχεδιασμό του
σύγχρονου αστικού τοπίου

01.

σκάλες - ράμπες

σκάλες

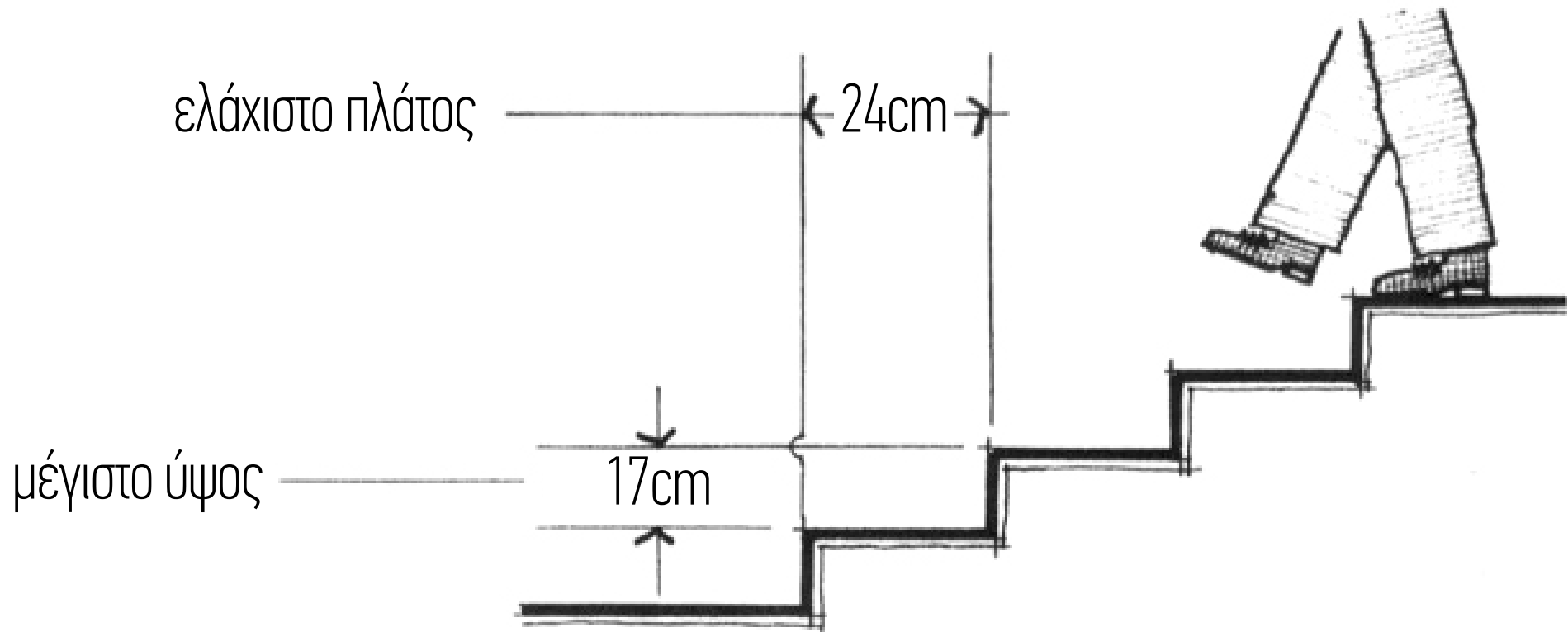
- οι σκάλες συνδέουν και διαχωρίζουν εξωτερικούς χώρους μεταξύ τους
- παίζουν το ρόλο μεταβατικού στοιχείου

West Harlem Piers Park -
W Architecture, Νέα Υόρκη (2008)

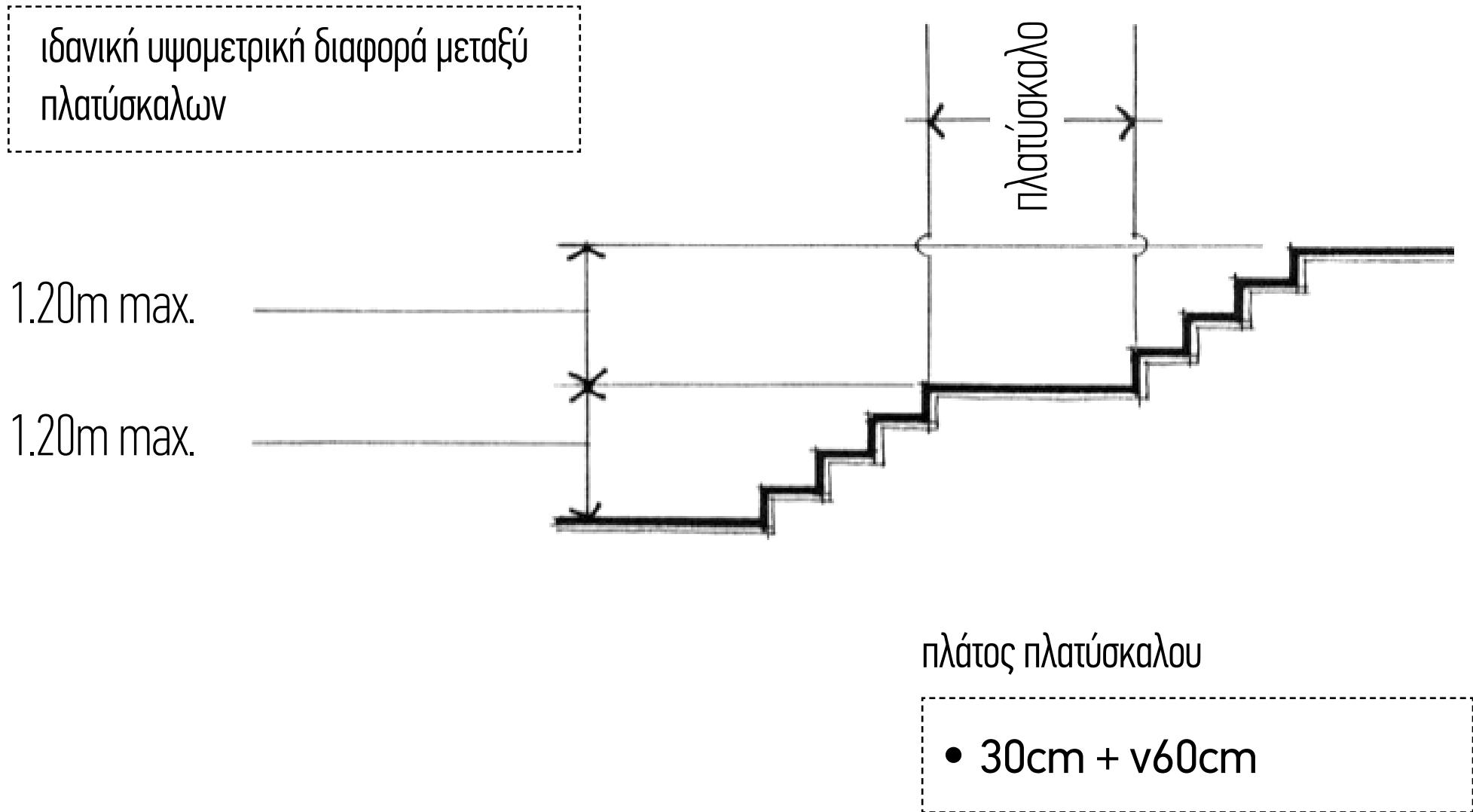
διαστασιολόγηση σκαλοπατιών

κανόνας διαστασιολόγησης

- $2\text{ύψος} + \text{πάτημα} = 65\text{cm}$

διαστασιολόγηση σκαλοπατιών

- η συχνή εναλλαγή σκαλοπατιών και πλατύσκαλων μπορεί να μετατρέψει μια σκάλα σε μια ενδιαφέρουσα πορεία μέσα στο χώρο

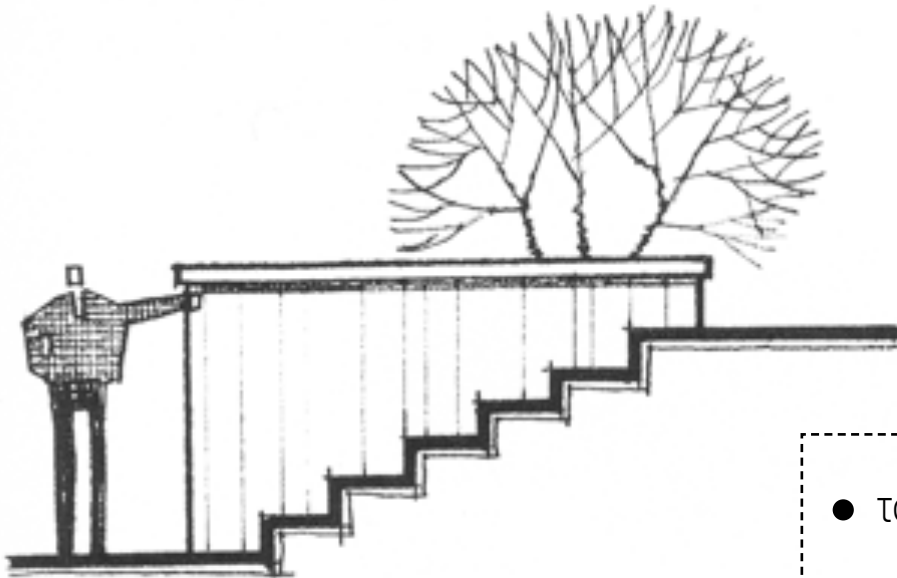
- σκαλοπάτια με πάτημα >40cm, μικρό ρίχτυ
- διαφοροποίηση υλικού για διακριτότητα πατήματος

University Campus Park Umeå -
Thorbjörn Andersson & Sweco Architects (2011)

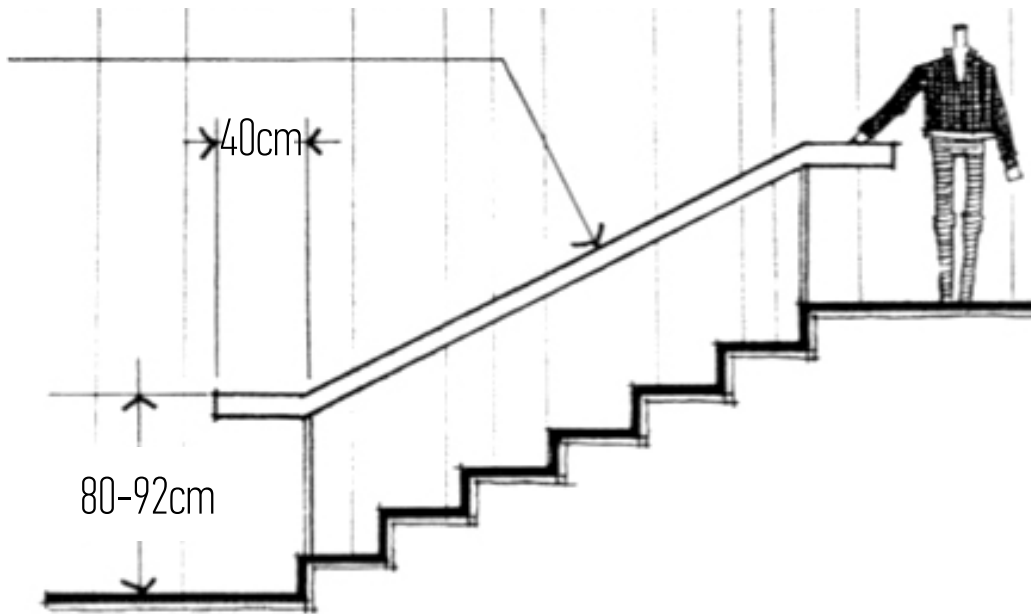
τοιχίο σκάλας

- το ύψος του τοιχίου ακολουθεί την κλίση της σκάλας

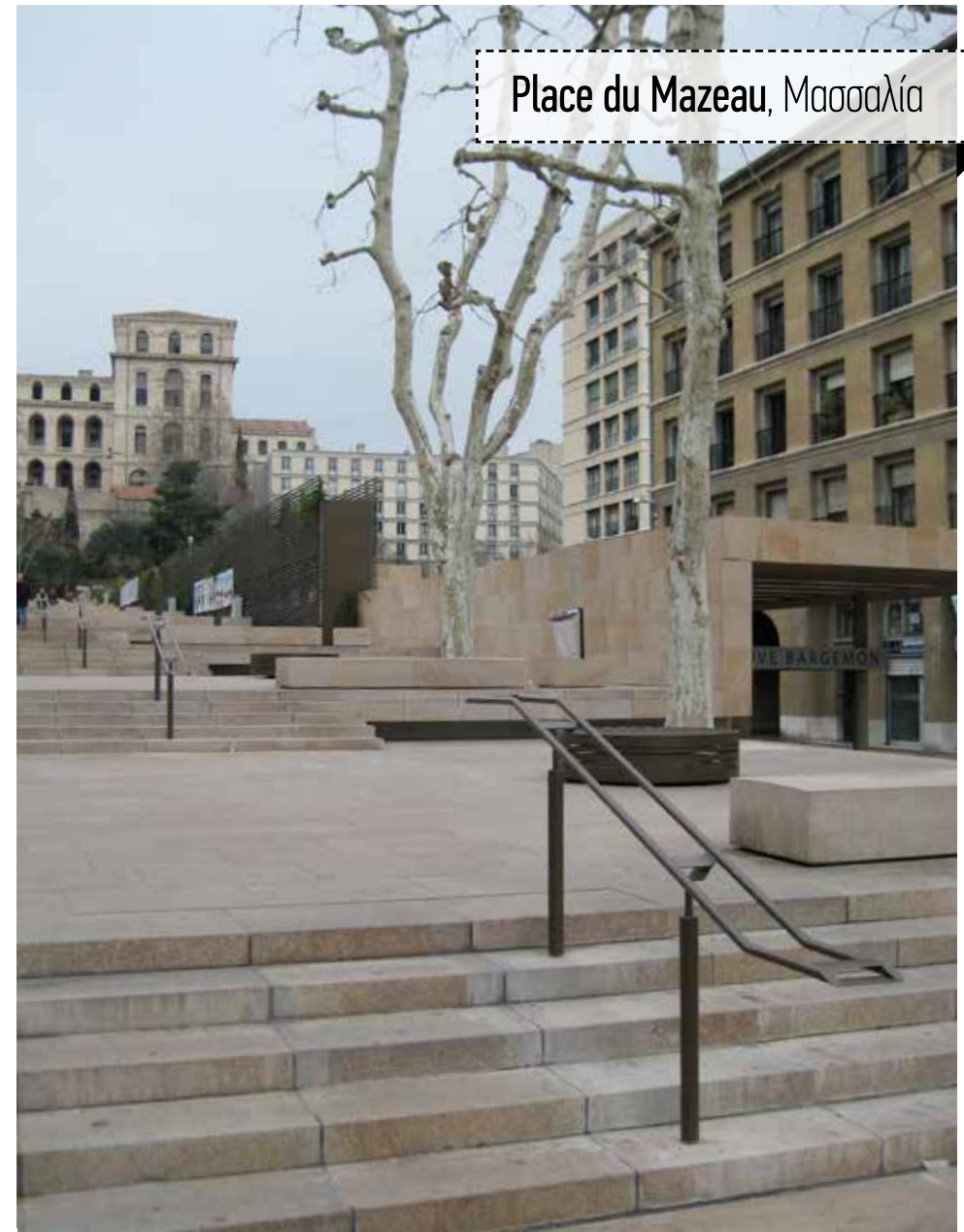

- το ύψος του τοιχίου παραμένει σταθερό

κιγκλίδωμα σκάλας

- τα κιγκλιδώματα υποβοηθούν στο ανέβασμα
- είναι απαραίτητα σε δημόσιες σκάλες που καταλαμβάνουν μεγάλες επιφάνειες

Place du Mazeau, Μασσαλία

- τα κιγκλιδώματα είναι απαραίτητα σε σκάλες με έντονη κλίση

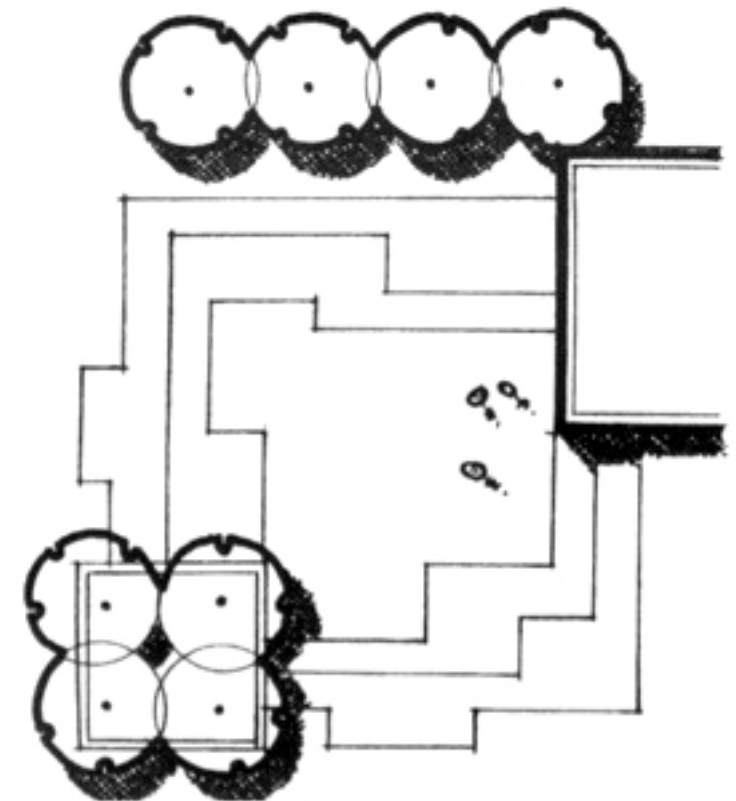
Old Graveyard Leinefelde -
Landschaftsarchitektur gmbh, Bóvwn (2009)

Hoekenrode Square - Karres en Brands,
Άμστερνταμ (2014)

- οι σκάλες χρησιμοποιούνται σε μεγάλους δημόσιους χώρους για να προκαλέσουν ενδιαφέρον και να δημιουργήσουν υποχώρους

ράμπες

- ράμπα ονομάζεται κάθε **κεκλιμένο επίπεδο** που επιτρέπει την προσπέλαση ατόμων ή / και αμαξιδίων, συνδέοντας δύο διαφορετικής στάθμης επιφάνειες
- τα κύρια χαρακτηριστικά στοιχεία μιας ράμπας είναι η κλίση και το πλάτος που καθορίζουν και τον **βαθμό άνεσης κατά την χρήση της**
- το πλάτος μιας ράμπας καθορίζει και την **δυνατότητα ταυτόχρονης ή μη χρήσης** από ένα ή περισσότερα άτομα

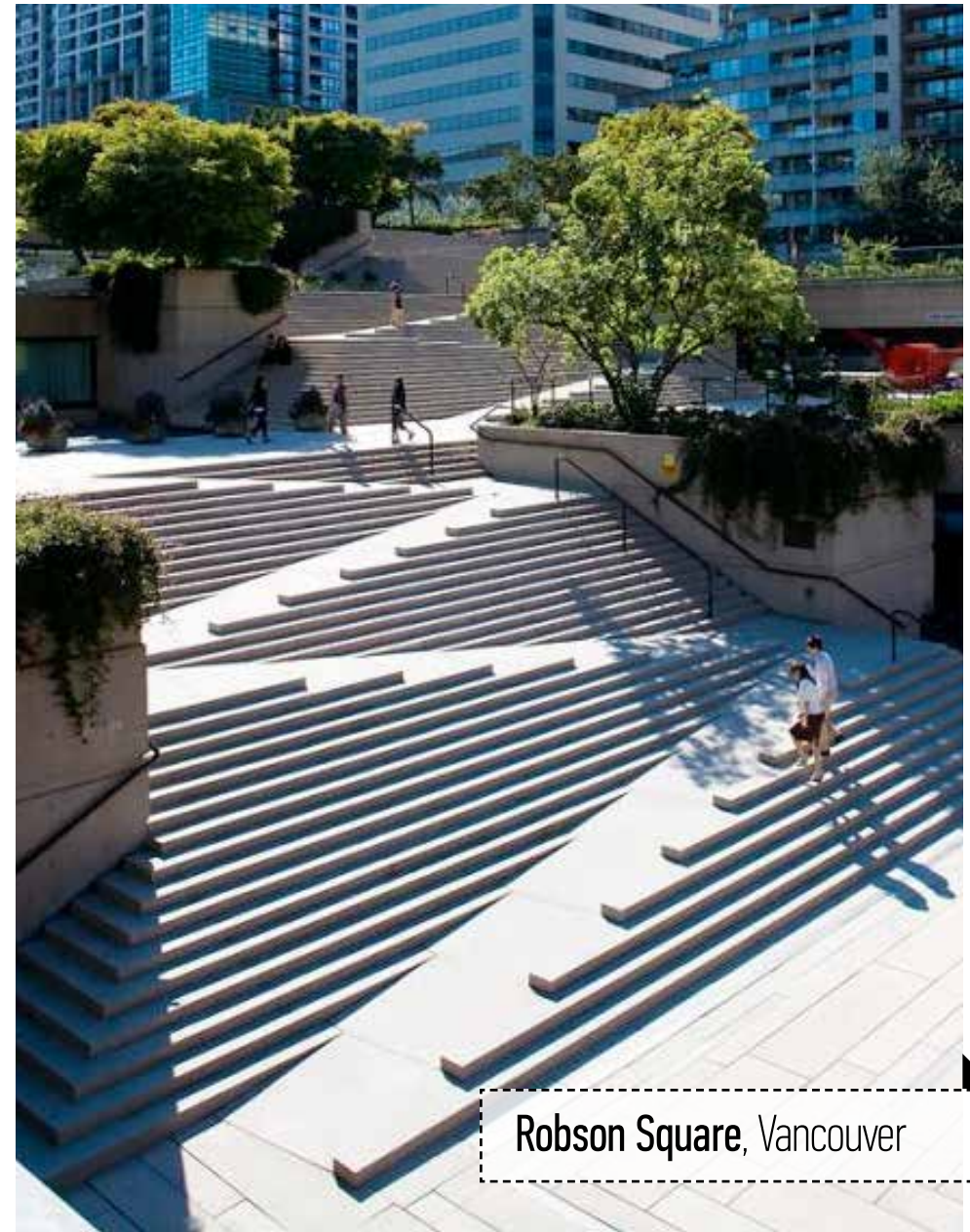
κλίση ράμπας

υψομετρική διαφορά (m)	μέγιστη κλίση	ανεκτό μήκος (m)
• 0.04 - 0.10	10%	1.00
• 0.10 - 0.25	8%	3.00
• 0.25 - 0.50	6%	8.00
• 0.50 & άνω	5%	10.00 (άνω των 10m παρεμβάλεται επίπεδο τμήμα ελάχιστου μήκους 1.5m)

- η μέγιστη επιτρεπόμενη κλίση μιας ράμπας εξαρτάται από την υψομετρική διαφορά και καθορίζει το μέγιστο ανεκτό μήκος της

συνδυασμός σκάλας - ράμπας

- μεγάλες δημόσιες σκάλες μπορούν να συνδυαστούν με ράμπες δημιουργώντας, πέραν από την πρακτική εξυπηρέτηση του κοινού, ενδιαφέρουσες μορφές

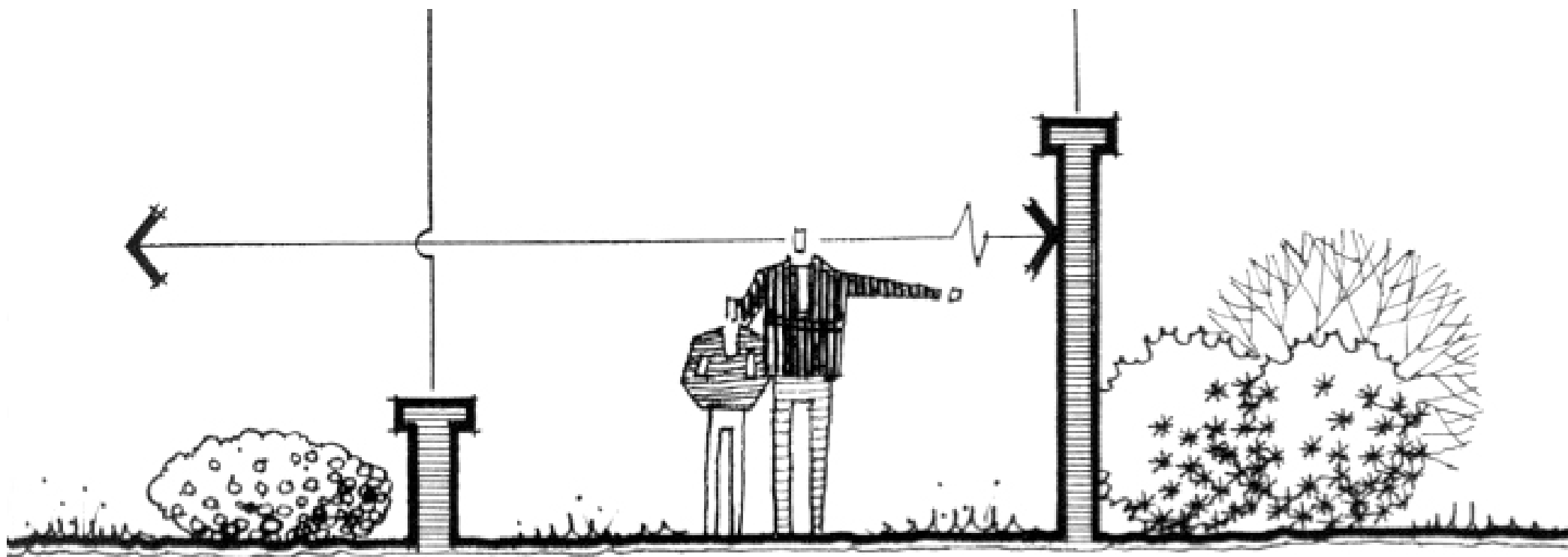

Robson Square, Vancouver

02.

τοιχία - καθιστικά

τοιχία

οριοθέτηση χώρου

- τα ψηλά τοιχία περικλείουν το χώρο
- τα χαμηλά τοιχεία ενσωματώνονται σε αυτόν και τον υποδιαίρουν δημιουργώντας υποχώρους

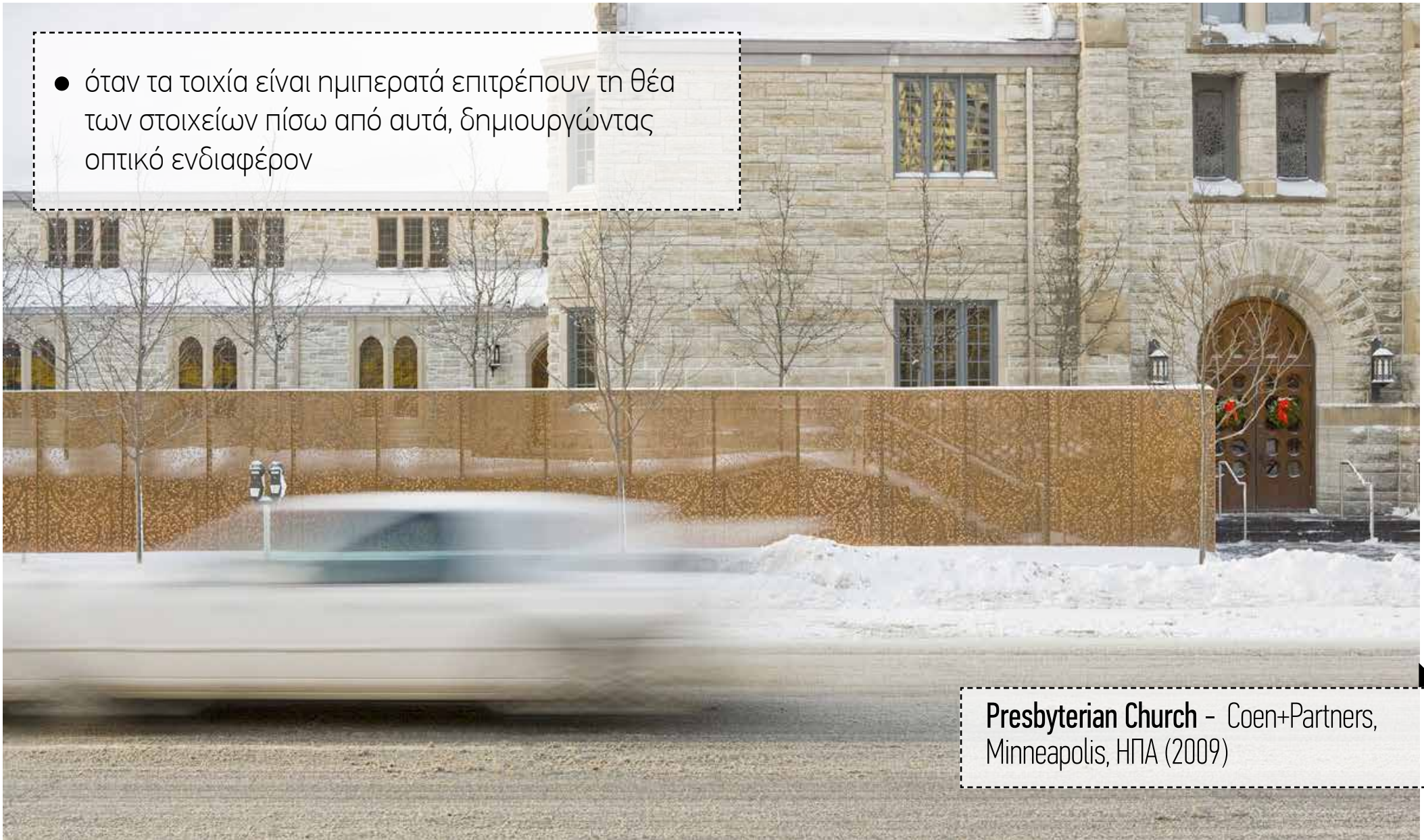
Remembrance Place - Faubourg 2/3/4/,
Besançon, Γαλλία (2013)

Coyoacán Corporate Campus - DLC Architects,
Mexico City (2013)

κατασκευή - χωροθέτηση τοιχίων

- όταν τα τοιχεία είναι ημιπερατά επιτρέπουν τη θέα των στοιχείων πίσω από αυτά, δημιουργώντας οπτικό ενδιαφέρον

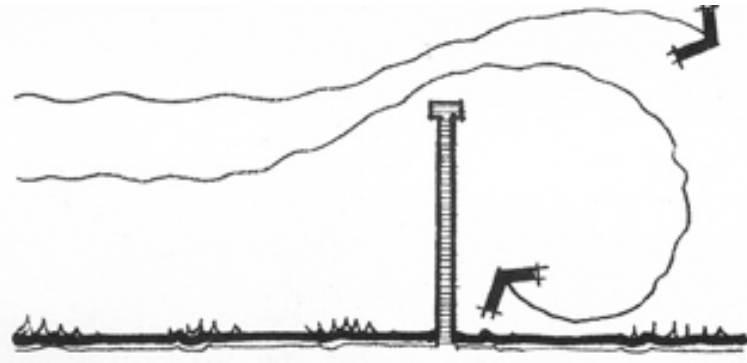
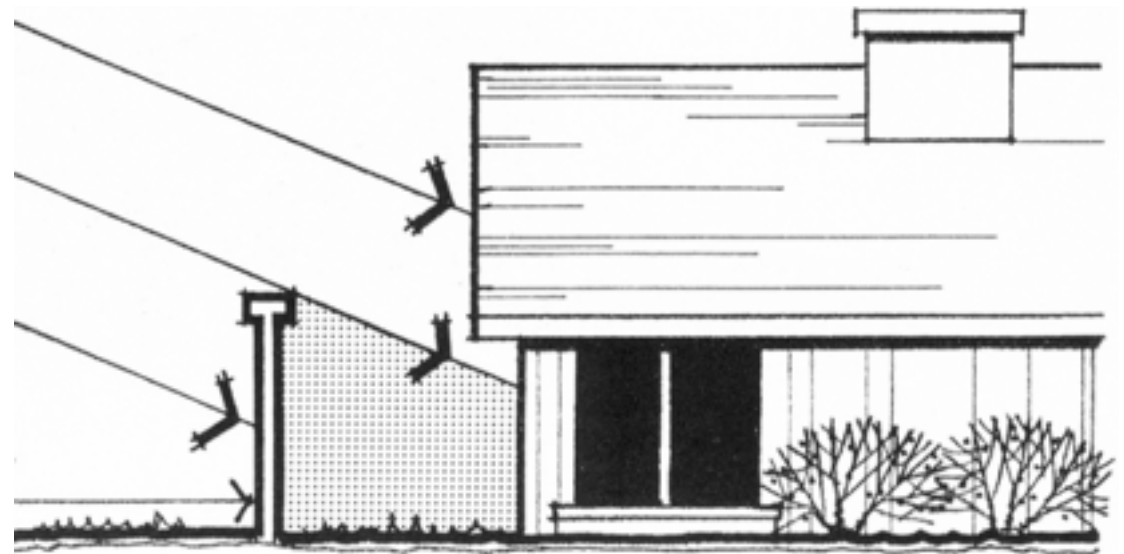

Presbyterian Church - Coen+Partners,
Minneapolis, ΗΠΑ (2009)

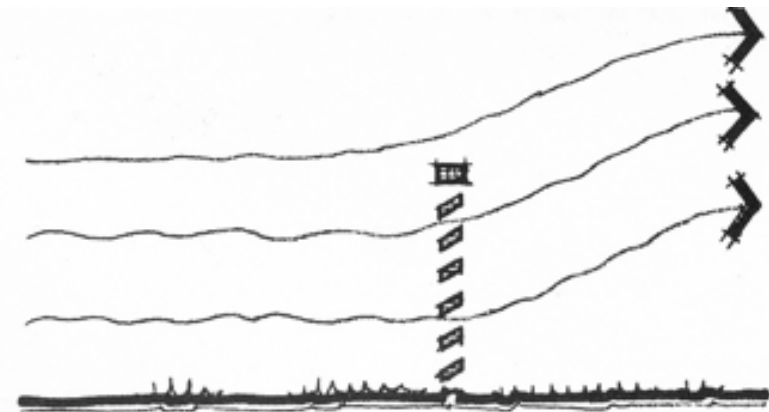
κατασκευή - χωροθέτηση τοιχίων

προστασία από καιρικά φαινόμενα

- η ύπαρξη τοιχίων στη δυτική πλευρά ενός κτιρίου μπορεί να προσφέρει μεσημεριανή και απογευματινή σκίαση

- **μη επιθυμητό:** η συμπαγής φράκτης δημιουργεί κυκλικό αέρα ο οποίος κατευθύνεται προς τα κάτω

- **επιθυμητό:** ο διαπερατός φράκτης με κατάλληλη κατασκευή οδηγεί τον αέρα προς τα πάνω

ψηλά τοιχεία

- ψηλά τοιχεία λειτουργούν ως αρχιτεκτονικά στοιχεία με δεσπόζουσα παρουσία στο χώρο

χαμηλά τοιχία

- χαμηλά τοιχία (40-50cm) μπορούν εύκολα να μετατραπούν σε καθιστικά

Lahn River Park - A24 Landschaft,
Gießen, Γερμανία (2014)

καθιστικά

Mariahilferstrasse - Bureau B+B & orso.pitro,
Βιέννη (2014)

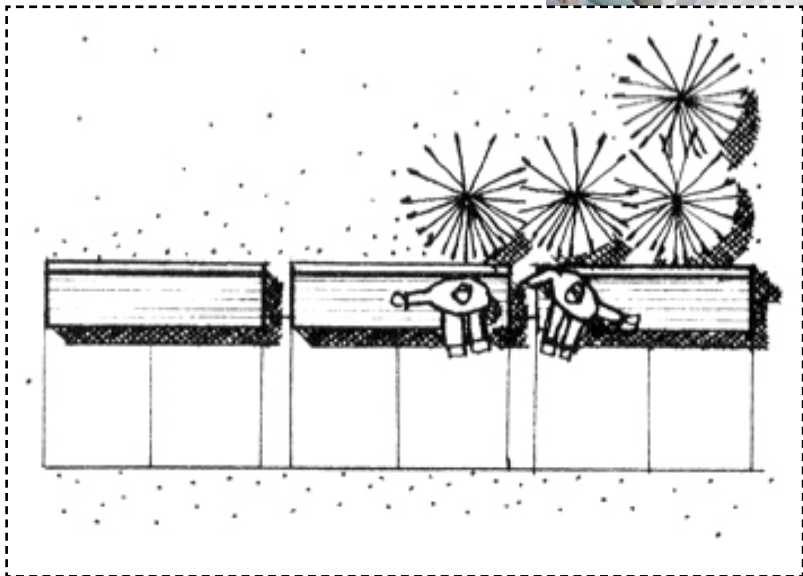
- ο τρόπος χρήσης των καθιστικών καθορίζεται από τις διαστάσεις της επιφάνειάς τους

West Harlem Piers Park -
W Architecture, Νέα Υόρκη (2008)

διάταξη καθιστικών

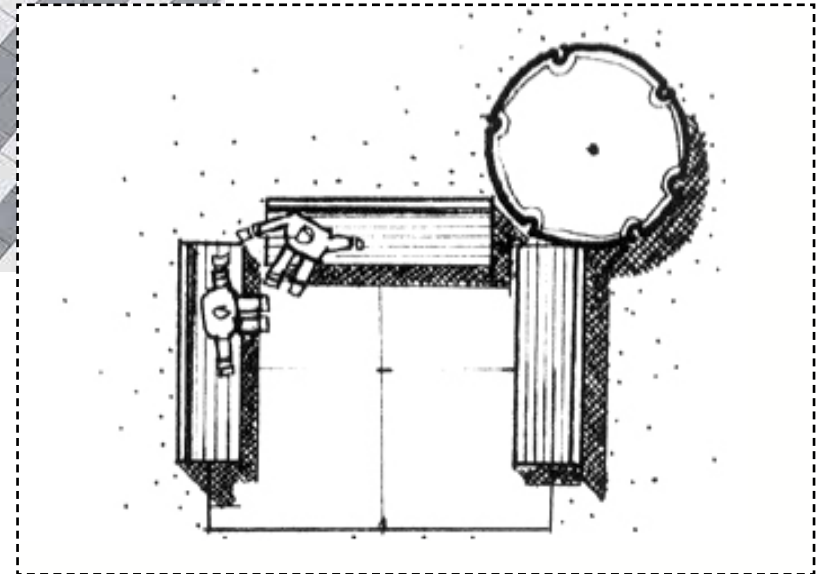

- η επιμήκης διάταξη των καθιστικών ενισχύει την επαφή των καθήμενων με τον χώρο στον οποίο είναι στραμμένα

διάταξη καθιστικών

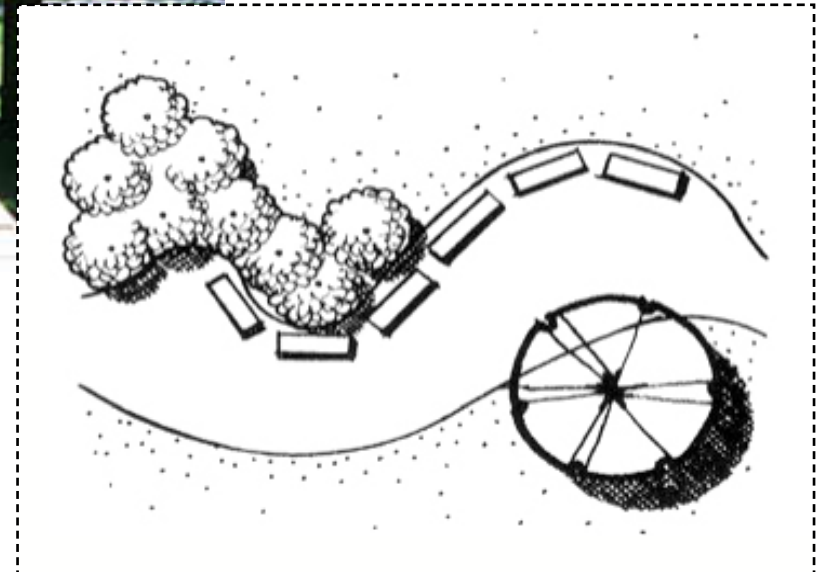
- η διάταξη των καθιστικών σε “Π” γύρω από ένα σημείο αναφοράς ενισχύει την επαφή των καθήμενων μεταξύ τους

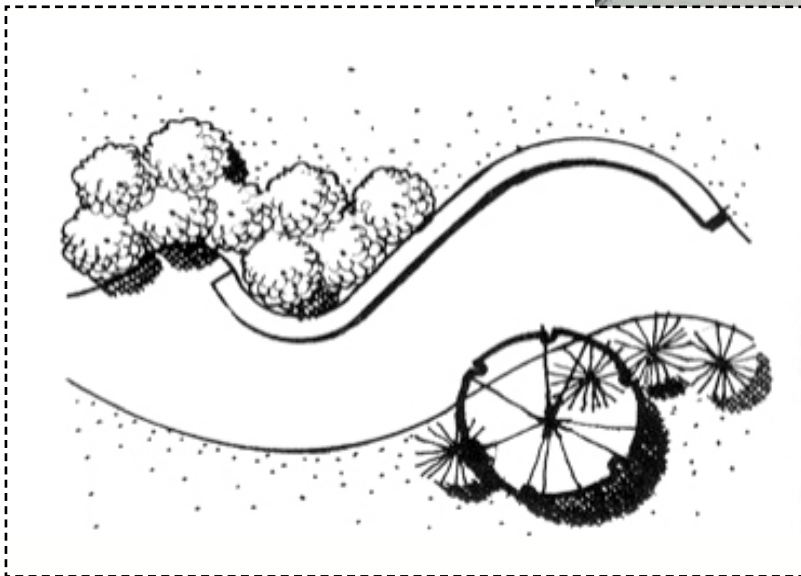
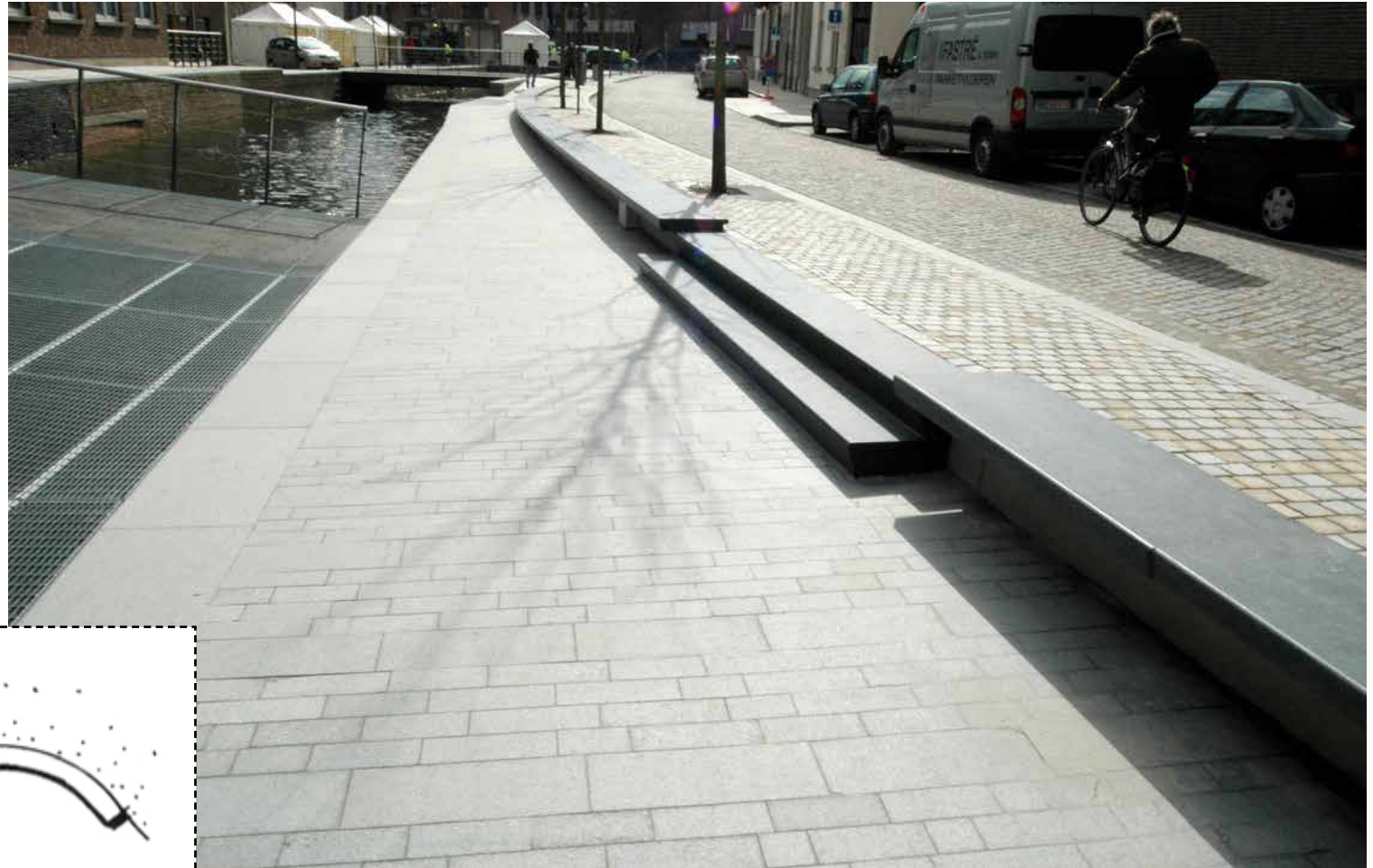
διάταξη καθιστικών

- τα καθιστικά συχνά διατάσσονται ακολουθώντας τη μορφή μιας πορείας - διαδρομής

διάταξη καθιστικών

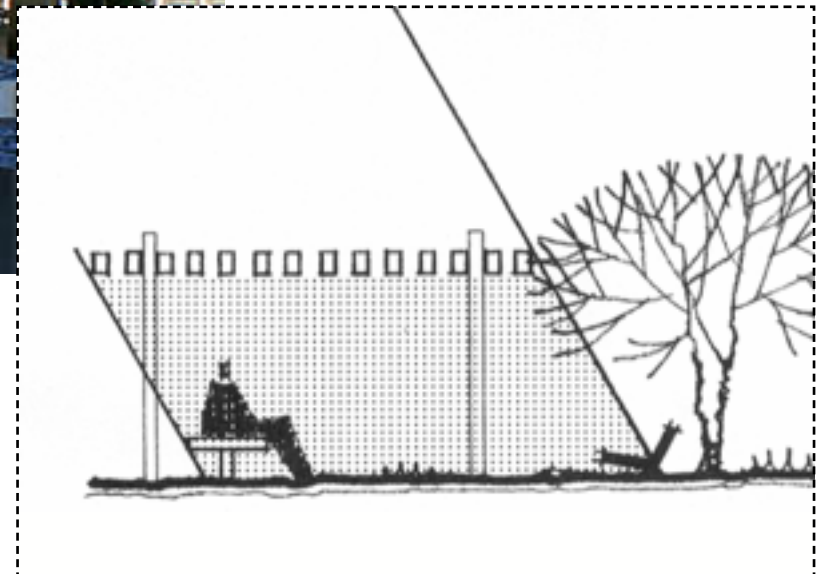

- κατά μήκος μιας διαδρομής μπορεί να διαμορφωθεί ένα καθιστικό ως μια συνεχής γραμμή

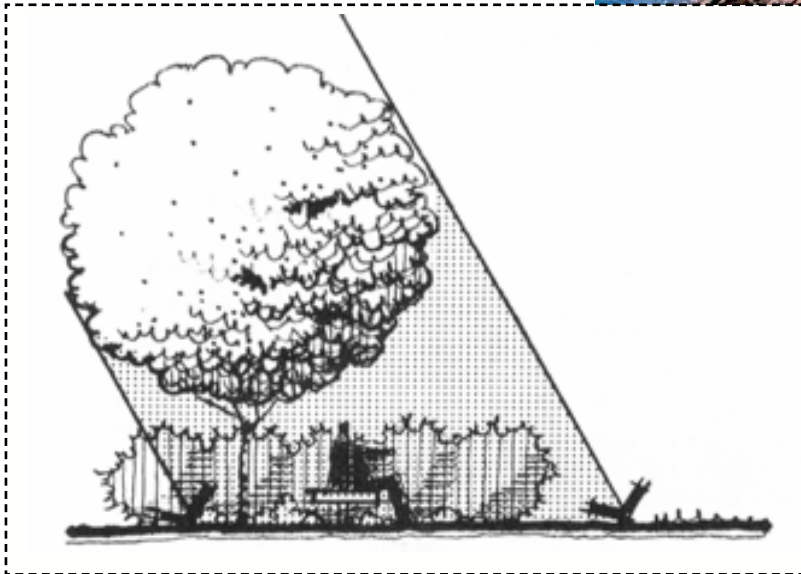
σκιασμός καθιστικών

- σε περιοχές με θερμό κλίμα τα καθιστικά τοποθετούνται συχνά κάτω από πέργκολες ή σκίαστρα

σκιασμός καθιστικών

- οι δενδροδόχοι μπορούν να μετατραπούν σε καθιστικά έτσι ώστε τα φυλλώματα των δέντρων να προσφέρουν την απαραίτητη σκιά

03.

υδάτινο στοιχείο

μορφές υδάτινου στοιχείου

- **στατικές μορφές:** ηρεμία, στάση

- i. δεξαμενές - πισίνες
- ii. κανάλια στάσιμου νερού

- **δυναμικές μορφές:** κίνηση

- i. κανάλια τρεχούμενου νερού
- ii. καταρράκτες
- iii. πίδακες
- iv. υδρονέφωση

υδάτινο στοιχείο: θετικά - αρνητικά

θετικά

- δημιουργία πόλων έλξης και ψυχαγωγίας στο αστικό τοπίο
- βελτίωση αστικού μικροκλίματος - δροσισμός σε περιοχές με θερμό κλίμα

αρνητικά

- υψηλό κόστος λειτουργίας και ανάγκες συντήρησης
- κατανάλωση σημαντικών αποθεμάτων νερού (ειδικά για περιοχές με θερμό και ξηρό κλίμα)

δεξαμενές νερού

- οι δεξαμενές νερού συνδυάζονται με την αίσθηση της ηρεμίας και της χαλάρωσης

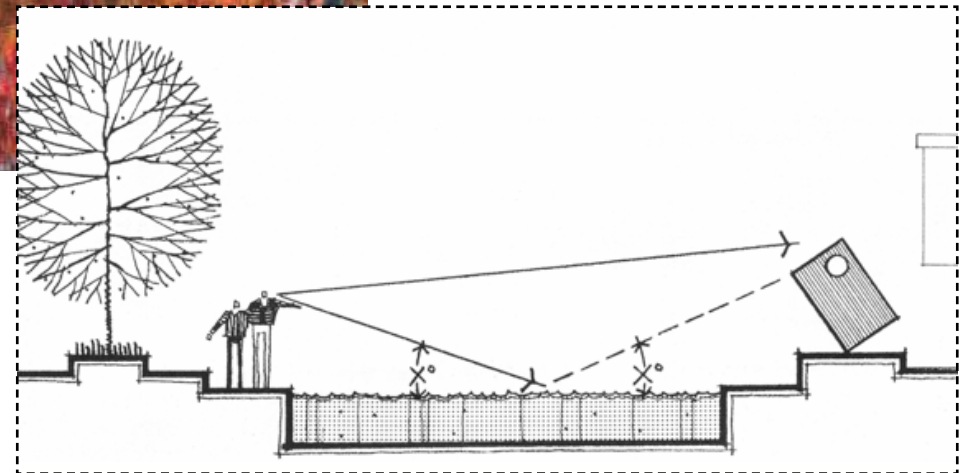
Novartis Headquarters - PWP Landscape Architecture, Βασιλεία, Ελβετία (2007)

δεξαμενές νερού - αντανάκλαση

Lakewood Cemetery Garden - Halvorson Design Partnership, Minneapolis, ΗΠΑ (2012)

- μέσω της αντανάκλασης στην επιφάνεια δεξαμενών νερού ενισχύεται η εικόνα του αντικειμένου παρατήρησης

δεξαμενές νερού - πυθμένας

Plaza Tower - Peter Walker, Καλιφόρνια

- ιδιαίτερο οπτικό ενδιαφέρον προκαλούν ρηχές δεξαμενές στις οποίες είναι ορατό το υλικό επίστρωσης

δεξαμενές νερού - βλάστηση

- μια δεξαμενή νερού μπορεί να αποτελέσει ενδιαίτημα υδρόβιας βλάστησης

Πάρκα Νέας Παραλίας- Θεσσαλονίκη (2008)

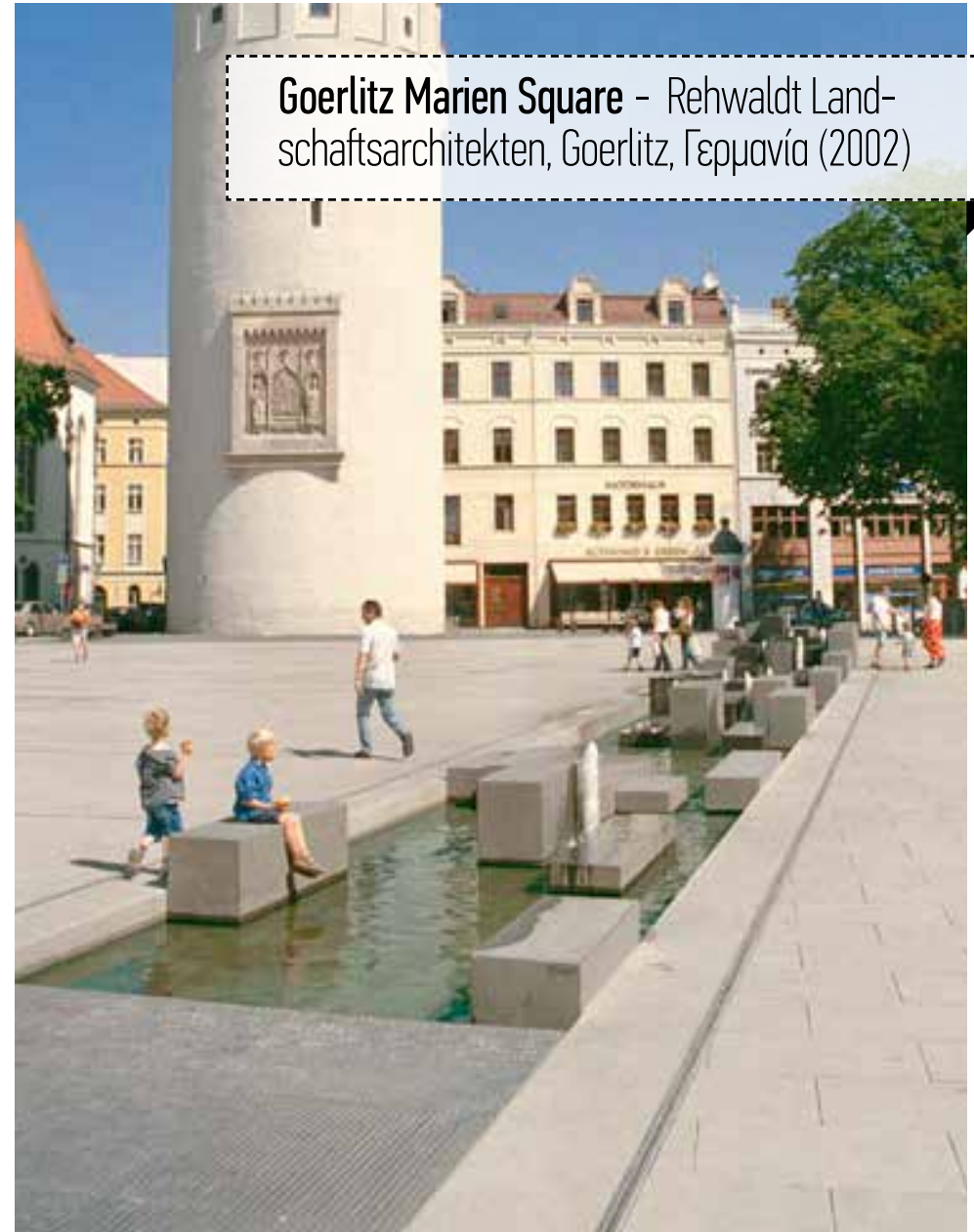
κανάλια νερού

Edinburgh Gardens Raingarden - GHD Pty Ltd,
Μελβούρνη (2012)

- το υγρό στοιχείο σε ήρεμη κατάσταση μπορεί να εμφανίζεται και με τη μορφή καναλιών

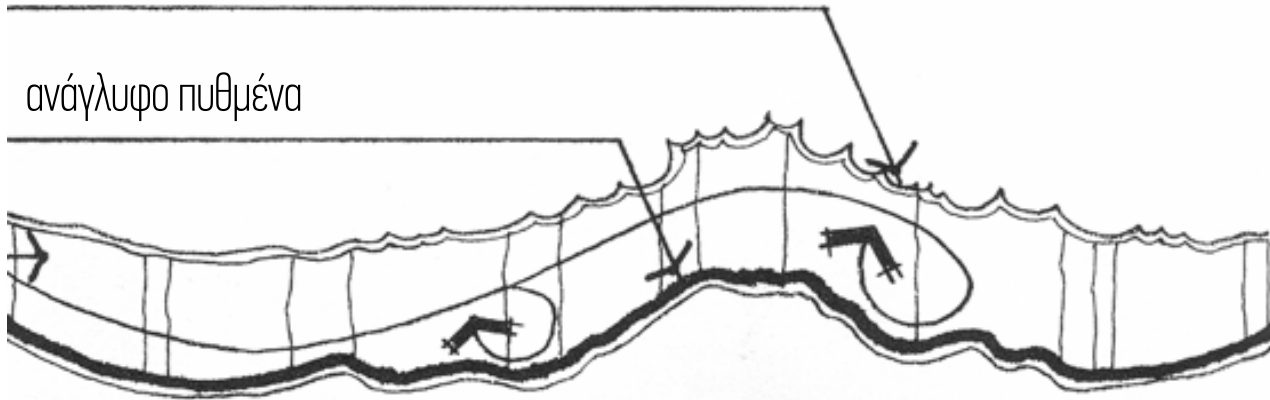
Goerlitz Marien Square - Rehwaldt Landschaftsarchitekten, Goerlitz, Γερμανία (2002)

κανάλια - ροή νερού

ανατάραξη νερού

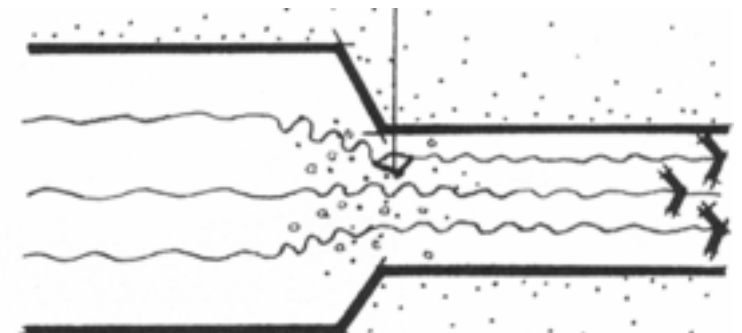
ανάγλυφο πυθμένα

η ροή του νερού κατά μήκος ενός καναλιού επηρεάζεται από:

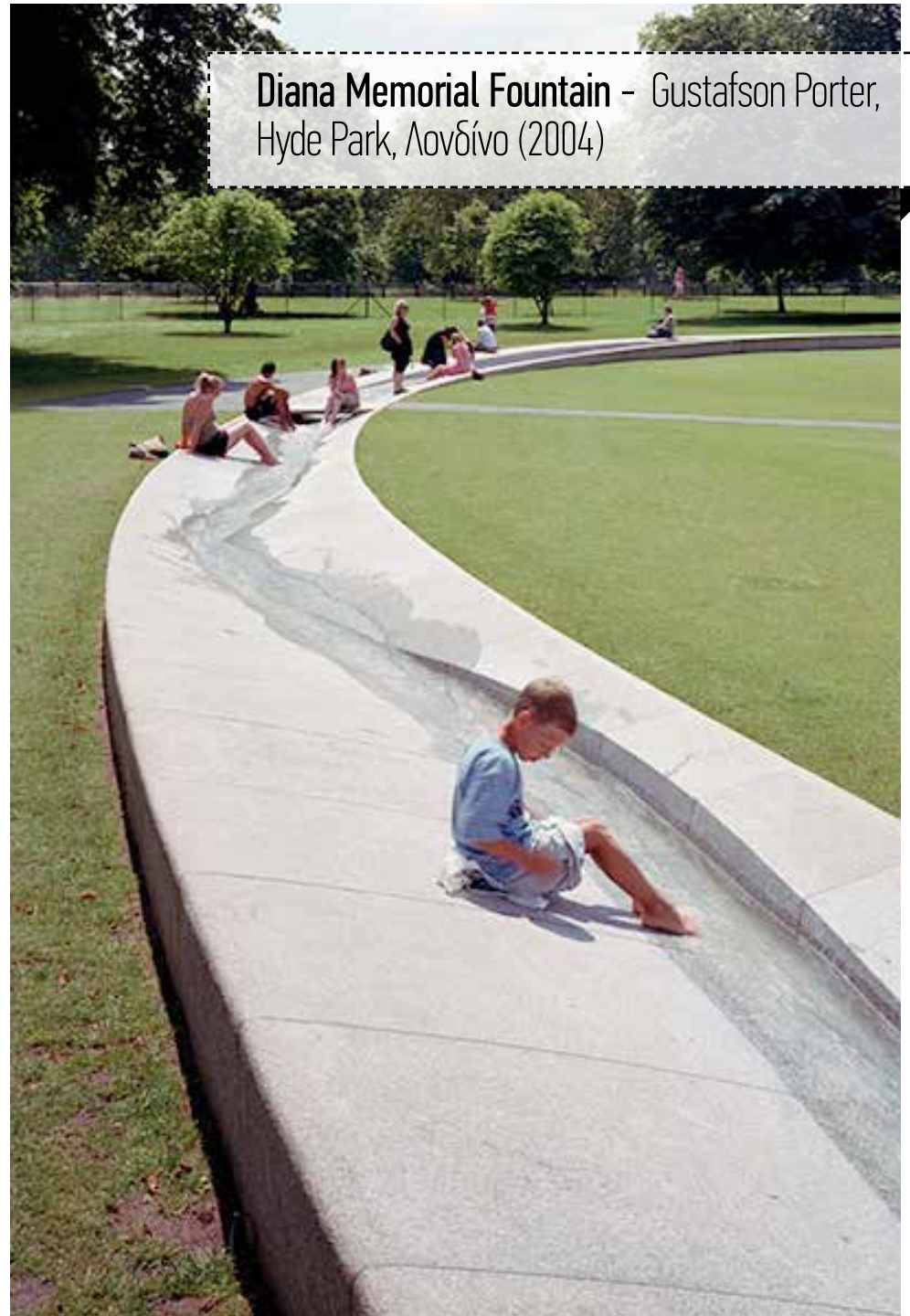
- τη μορφολογία του πυθμένα
- το πλάτος του καναλιού

στένωμα - επιτάχυνση ροής

Diana Memorial Fountain - Gustafson Porter,
Hyde Park, Λονδίνο (2004)

καταρράκτες

Parc de Catalunya - Sabadell, Ισπανία

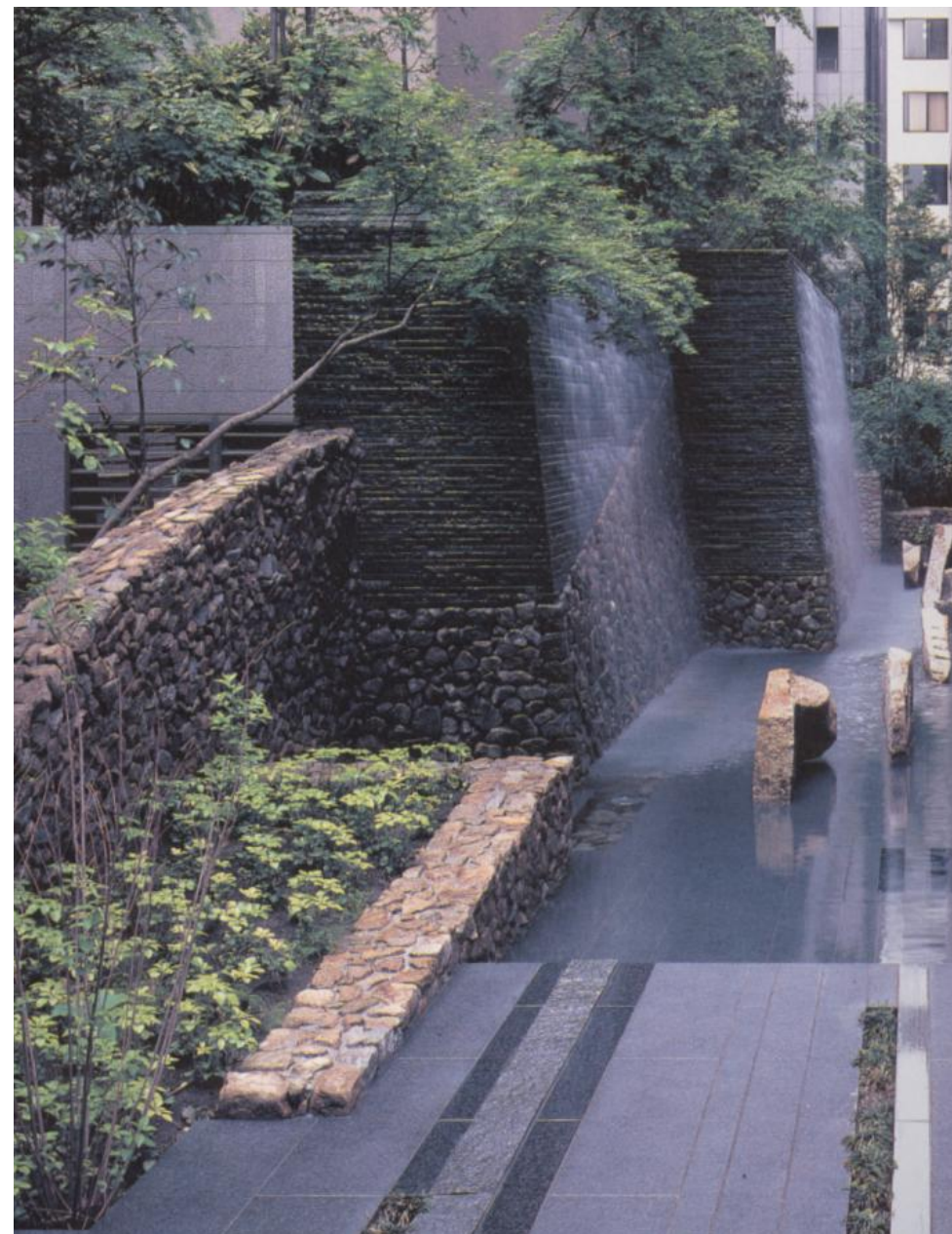
- δημιουργία καταρρακτών με ελεύθερη πτώση νερού - έντονο ηχητικό αποτέλεσμα

καταρράκτες

New Old Market Square - Gustafson Porter,
Nottingham (2012)

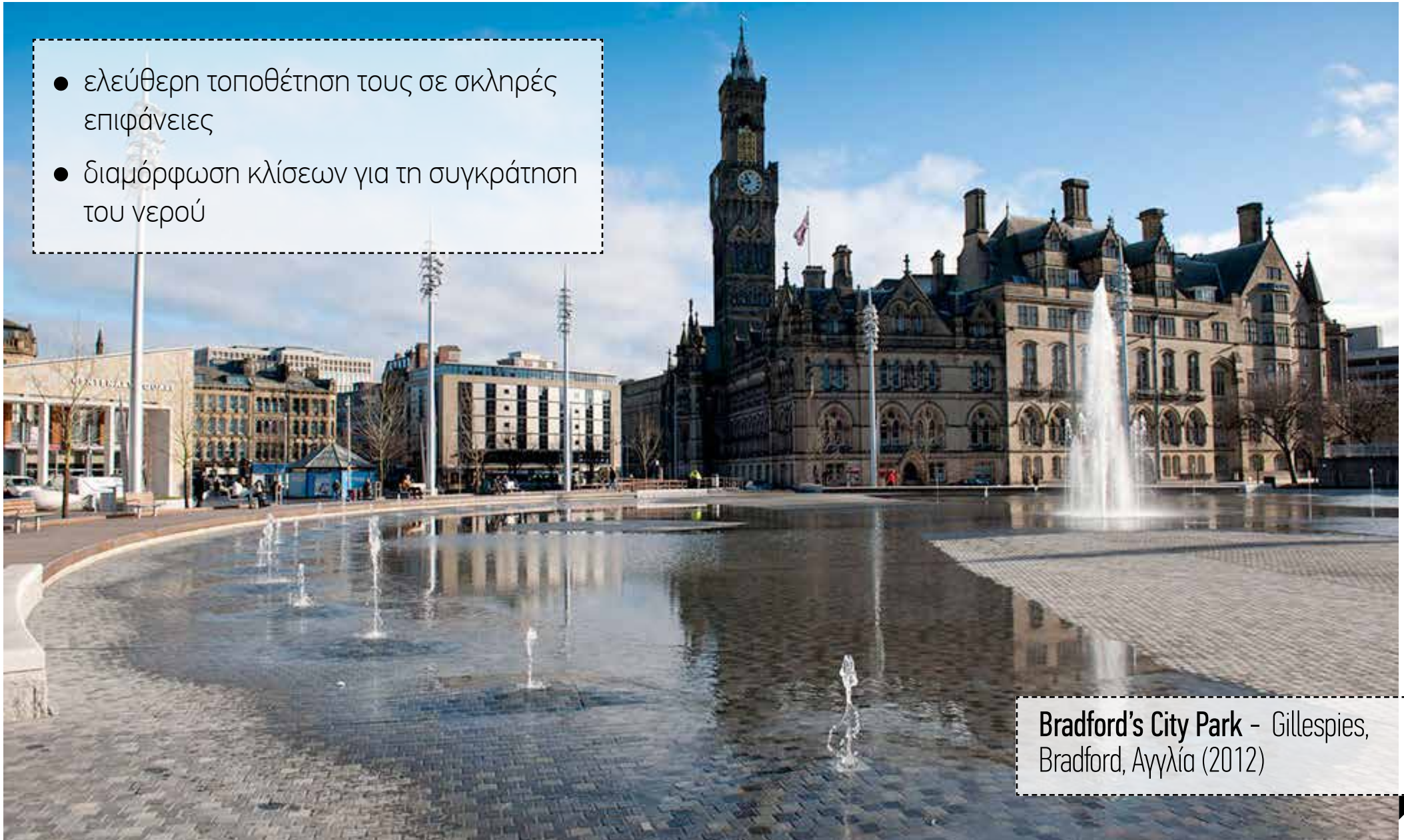

- δημιουργία καταρρακτών με ροή νερού κατά μήκος επιφάνειας με κλίση - ήπιο ηχητικό αποτέλεσμα

πίδακες νερού

- ελεύθερη τοποθέτηση τους σε σκληρές επιφάνειες
- διαμόρφωση κλίσεων για τη συγκράτηση του νερού

Bradford's City Park - Gillespies,
Bradford, Αγγλία (2012)

επιδαπέδιοι εκτοξευτήρες

- ιδιαίτερα διαδεδομένοι τα τελευταία χρόνια
- πόλος έλξης για μικρά παιδιά
- όταν δεν λειτουργούν επιτρέπουν τη χρήση της επιφάνειας που δεσμεύουν

Général de Gaulle Square -Bruel-Delmar,
Armentières, Γαλλία (2010)

υδρονέφωση

Water Mirror - Michel Corajoud,
Bordeaux, Γαλλία (2009)

- εντυπωσιακό εφέ ομίχλης σε δημόσιους χώρους
- ιδανικό για δροσισμό σε θερμά κλίματα

04.

φωτισμός

στόχοι φωτισμού υπαίθριων χώρων

στόχοι φωτισμού υπαίθριων χώρων

- δημιουργία αίσθησης ηρεμίας και ξεκούρασης

στόχοι φωτισμού υπαίθριων χώρων

- ορατότητα κίνησης και στάσης

στόχοι φωτισμού υπαίθριων χώρων

- ανάδειξη σημείων ενδιαφέροντος
- πόλων έλξης

κατηγορίες φωτισμού

διάχυτος φωτισμός από ψηλά

- φωτισμός μεγάλων δημόσιων επιφανειών με σύλους

κατηγορίες φωτισμού

χαμηλός φωτισμός

- χρήση χαμηλών, επιδαπέδιων ή επιτοίχιων φωτιστικών
- ανάδειξη πορειών, επιμέρους στοιχείων του χώρου

κατηγορίες φωτισμού

φωτισμός υδάτινων στοιχείων

- αξιοποίηση του όγκου του νερού ως μέσο φωτισμού του χώρου

κατηγορίες φωτισμού

κρυφός φωτισμός

- αποφυγή θάμπωσης του χρήστη του χώρου
- ενσωμάτωση στα αρχιτεκτονικά στοιχεία του χώρου - ανάδειξη σχεδιαστικών γραμμών

